

BESTUUR VAN S.R.A.

Beschermheer:

W. G. J. van Oene
Directeur der Rijksbelastingen
te Rotterdam

Voorzitter:

D. Heineman
telefoon 01860-15885
Boschenhoek 32
3261 TB Oud Beyerland
C.B.G. kamer 443
toestel 3179

2e voorzitter:

P. H. M. Seijbel
Gaspeldoorn 31
3068 MJ Rotterdam

Secretaris:

J. P. J. Sluijter
Johan Berkstraat 3
3284 XD Zuid-Beijerland
tel: 01866-2786
CBG: kamer 449 toestelno. 3460

Penningmeester:

J. M. Neef
Cauberg 7
2905 PA Capelle a/d IJssel
Tel. 010-514142
gironummer 431423
CBG tst. 3241

2e secretaris

A. Konings
C.B.G kamer 118
toestel 3136

Bestuursleden:

J. Berendsen
C. P. Gravestein
Mw. M. Th. van Hulst-Konings
J. H. Schot
J. M. Sneep
W. Mulder

Eindredacteur S.R.A. blad:

J. H. Schot
CBG 3
West Zeedijk 401
3000 KE Rotterdam
1e etage K 3105 tst. 137

Ledenadministratie:

Dhr. W. M. Bramsen
Portiersloge nieuwbouw C.B.G. 3
tst. 191

Toto/lotto:

R. Romijn
toestel 3072, Inspectie I en A

Inlichtingen over kortingen:

Dhr. P. Sprenger de Roover
K 127
afdeling Inkomstenbelasting
toestel 3696

Advertenties

K. den Haring
Beetslaan 100
2281 TM Rijswijk (Zhl.)
telefoon 070-994246

Uitgever:

Drukkerij Banda B.V.
Voorstraat 32, Postbus 14
9290 AA Kollum (Fr.)
telefoon 05114-1341* 7
Postgiro 802215
Bank. Amro-bank Kollum
Raiffeisenbank Kollum

Een verhaal over de Puntegaal

Naar wat gebleken is - een hardnekkig gerucht te zijn - is de veronderstelling, dat het Centraal Belasting Gebouw aan de Puntegaalstraat in eerste opzet gebouwd zou zijn om te dienen als Marinierskazerne. Collega Bak van Algemene Zaken zag zich dan ook genoodzaakt deze vraag voor te leggen aan de redactie van de rubriek Rotterdam Centraal van het Rotterdams Nieuwsblad, waarbij hij tevens de vraag stelde: "Waarom heeft het gebouw het huisnummer 5 gekregen, terwijl het pand het enige is in de Puntegaalstraat?" De redactie van de betreffende krant wist er geen antwoord op en legde de vragen voor aan de lezers. Eén van die lezers was ondergetekende en ik toog aan het werk om de geheimzinnigheid, die ons stalletje omgeeft te ontsluiëren. Slechts tendele ben ik daarin geslaagd. Het raadsel van de huisnummering zal wellicht nog menig ambtenaar nachtmerries of daghitjes bezorgen, maar de ware reden zal wel tot in lengte van jaren in nevelen gehuld blijven.

Behalve ondergetekende, reageerde ook nog een - oud gediende - te weten de voormalige chef AZ de heer van Benthem op het krantenartikel. Ook uit zijn reactie blijkt geen oplossing van het raadsel om het huisnummer, terwijl zijn verhaal meer inzicht geeft over het feit, wáárom het CBG "aan" de Puntegaalstraat werd gebouwd, dan of de bouw als zodanig bedoeld was als Marinierskazerne. Leest u maar eens wat onze oud-collega weet te verhalen.

ROTTERDAMCENTRAAL Puntegaalstraat

De heer M. van Benthem was van 1947 tot zijn pensionering in 1980 belast met de leiding van de werkzaamheden op de afdeling Algemene Zaken van de Inspectie der Belastingen aan de Puntegaalstraat. Op deze afdeling werden de administratieve werkzaamheden verricht voor de 'exploitatie' van het Centraal Belastinggebouw:

„Een van mijn superieuren heeft mij in 1947 het verhaal verteld (ook voor mij is het dus van 'horen zeggen') waarom het CBG aan de Puntegaalstraat is gevestigd. Het 'Hoofdkantoor' van de Belastingdienst stond voor de oorlog aan de Boompjes 49. Dit kantoor werd in de volksmond het 'Zeekantoor' genoemd. Er waren ook vestigingen o.a. in de Allard Piersonstraat, Vlietlaan en in het fraaie Regentessehuis aan de Wijnhaven.

Op het Zeekantoor moesten alle documenten worden 'geligt', die voor het bedrijfsleven in de haven nodig waren om de goederen in, uit of door te voeren. Aangezien voor de oorlog ook de uitdrukking 'Time is Money' van toepassing was en het havengebied in de

jaren dertig al verder westwaarts richting zee ging (onder meer door het graven van Keilehaven, Lekhaven en Merwehaven) en het 'oliegebied'. In Rotterdam-Zuid opkwam, raakte het Zeekantoor steeds verder uit de buurt en er was dus steeds meer tijd nodig om de documenten bij te lossen of te laden schepen te brengen (o.a. onder de rook van Schiedam).

Het ministerie van Financiën ontwierp in de jaren dertig een plan om in Rotterdam een Centraal Belastinggebouw te vestigen. Toen het bedrijfsleven hiervan lucht kreeg is het in Den Haag gaan lobbyen om het gebouw meer in het westen van de stad neer te zetten, en dat is gelukt. Het gebouw werd neergezet op een braak stuk grond bij de Parksluizen, bij het roomskatholieke begraafplaatsje van Delfshaven."

De plannen voor belastinggebouw en marinierskazerne zijn kennelijk altijd gescheiden geweest. En wat de nummering betreft: dit is vermoedelijk een kadastrale kwestie, die de afdeling huisnummering van Bouw- en Woningtoezicht aanleiding gaf om toch bij 1 en 3 te gaan tellen, tot de plek van de ingang op nummer 5 werd bepaald.

De redactie van het Rotterdams Nieuwsblad heeft mijn verhaal in een verkorte versie weergegeven, maar voor dit blad leek het mij toe, het totaal van mijn onderzoek ter kennis te brengen, waarbij wordt opgemerkt, dat het afdrucken van de fraaie tekening niet in de krant heeft plaats gehad. De

Kontaktpersonen:

Centraal belastinggebouw oudbouw.

Parterre: A. A. de Jong
1e etage C.K.: Mw. A. Jongkoen
Afd. controle: K. R. Middendorp
2e etage Zuid: J. v.d. Linden
2e etage Noord: G. Klück
3e etage L.B.: R. F. Rath
3e etage A.R.: G. Klück
4e etage A.R.: G. B. J. Joost
4e etage R.A.D.: Mw. C. M. E. A.
Houtkamp-Jacoby
5e etage en tel.cent.: G. H. Tombal

Centraal belastinggebouw nieuwbouw.

Parterre: mw. T. Kuijper
1e etage: G. Sluimers
2e en 3e etage: C. J. M. Sanders
4e en 5e etage: Mw. M. van Gastel
Gepensioneerdenssoos: W. Mulder
Tel. 010-803700

Ladderpuzzel

T. Broere
C.B.G. K.519, tst. 3871

Directie:

Mevr. P. Carlebur-de Bot

C.B.G. Schiedam:

J. L. Groen

Ontvangkantoor Zuid:

F. Polak, Strevelsweg 700

R.A.D. Schiedam:

M. Kaptein

Landmeetkundige Dienst:

Mej. W. Roodhorst

Kadaster:

H. van Oort

Dienst van de Waarborg:

F. H. Somsen

Douane-secties:

sectie 1 H. A. v.d. Pavert
sectie 2 E. G. van Herpt
sectie 3 J. W. M. Kreischer
sectie 4 W. Strikkers
sectie 5 H. de Groot
sectie 6 F. W. H. de Jong
sectie 7 A. P. G. M. van Delft
sectie 8 G. J. Reininga
sectie 10 A. Hokke
sectie 11 R. N. Rongen
sectie 12 W. F. Nigg
sectie 13 H. v.d. Lest
sectie 14 P. W. J. Tieman
sectie 15 J. M. H. van Steyn
sectie 16 C. H. Gerards
sectie 17 Westerhof
sectie 22 F. Kopenhagen

Sportadressen:

Sportcommissie

Secretaris J. Berendsen
Inspectie Inv. en Acc.
Toestel 3009 (C.B.G.)

SRA-KNVB:

J. H. van Meggelen
tst. 3905
Insp. I en A CBG K.1128
tst. 3410

Sportleiders:

D. Fokkema
A. A. Breukel
N. Jaarsma
B. Schoonderwoerd
P. J. Joëls

Sportbureau 1e etage
CBG oudbouw tst 3908
K.129

brief, die ik aan RN stuurde luidt als volgt:

Redactie
Rotterdam Centraal
RN

Deze fraaie tekening als reactie op de vraag van de heer (collega, mag ik wel zeggen) Bak uit Spijkenisse.

Het zou mij bijzonder plezieren als deze prent van een onzer collegae in Rotterdam Centraal kan worden afgedrukt.

De prent is vervaardigd door Jan Hendrik Borst en bedoeld als omslag voor het boekwerkje: "Vijftien Een". Een en ander naar aanleiding van de voltooiing van de renovatie van het CBG, welke afkorting staat voor Centraal Belasting Gebouw.

Een passage uit het boekje m.b.t. de geschiedenis:

"Het gebouw, daterend uit 1938 (ontwerp architect Hoekstra R.G.D., weer

een afkorting voor Rijks Gebouwen Dienst) en afgebouwd in 1948 (in de oorlog 1940-'45 heeft de bouw stilgelegen) behoefde dringend een opknappbeurt en modernisering..."

Het kazerne-achtige aanzien van het gebouw heeft wellicht te maken met de bouwstijl uit die jaren. Vergelijk het G.E.B.-gebouw Rochussenstraat, de Kunstacademie De Jonghweg of de Marinierskazerne aan het Toepad.

Er bestaat echter geen enkele aanleiding om te veronderstellen, dat het om iets anders ging dan om een Rijks Belasting Gebouw.

Deze stelling kan ik ondersteunen met het volgende citaat uit: Rotterdamsch Jaarboekje VII 1939 blz. LXIX 6e alinea eerste 2 volzinnen:

"Met nog twee grote bouwwerken werd een begin gemaakt, welke weliswaar niet door de Gemeente worden gesticht, maar waarvan de totstandkoming voor Rotterdam **toch van grote betekenis is.**

Verzameling 1933

1183

Volgn. 194.

G. W. No. 695

Straatnamen.

ROTTERDAM, 28 Juli 1933.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

Gelet op de ter zake betrekkelijke ambtsberichten, zoomede op de verordening op de straatnamen, enz.:

BESLUITEN:

A. Aan de hierna omschreven straten de daarbij vermelde namen te geven:

1. de straat in het verlengde van de Coolhaven Z.z. tot de Willem Buytewechstraat, eveneens . . . . . **Coolhaven Z.z.;**

2. de straat aan de noordzijde van de Coolhaven, aan beide zijden van de brug over den Pieter de Hooghweg, ... **Coolhaven N.z.;**

3. de straat, loopende van de Willem Buytewechstraat naar den Westzeedijk, lang de westzijde van de Parksluizen . . . . **Puntegaalstraat *);**

4. de straat, loopende van den G. J. de Jonghweg naar den Westzeedijk in het verlengde van den 's-Gravendijkwal, eveneens **'s-Gravendijkwal;**

B. Aan de brug over de Coolhaven en gelegen aan het noordelijk einde van den Pieter de Hooghweg den naam te geven . . . . **Pieter de Hooghbrug;**

C. In te trekken den naam Dirk Langendijkstraat en te bepalen, dat het reeds aan die straat gebouwde pand nabij de Willem Buytewechstraat gerekend zal worden tot laatstgenoemde straat te behooren.

ROTTERDAM 28 Juli 1933.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De Secretaris,
M. SWEDING

De Burgemeester,
FORTUYN.

* Naar de boerdrij „Puntegale”, die in de 18de eeuw ongeveer daar ter plaatse werd aangetroffen.

"In de polder "De Esch" werd de eerste spade in de grond gestoken voor de voorbereiding van de bouw van een Marinierskazerne"

—einde citaat—

Opgemerkt wordt dat het tweede grote bouwwerk de nieuwbouw betrof van de Kunstacademie aan de De Jonghweg.

Het jaarboekje 1939 signaleert opgestarte werkzaamheden in 1938. Dus van een jaar terug. Over een dergelijke activiteit m.b.t. het C.B.G. wordt in het jaarboekje 1939 niet gerept, omdat.....

a) de bouw wellicht gestart is in 1937, maar dat zou dan in het jaarboekje 1938 kunnen worden nagegaan, ware het niet dat die jaargang ontbreekt in de geëtaleerde Rotterdam Collectie in de Centrale Bibliotheek, of

b) vermelding in het boekje 1939 vond niet plaats, omdat het onderwerp i.c. de totstandkoming van een Rijks Belasting Gebouw niet gerekend kan worden tot een gebeurtenis met:

"GROOTE BETEKENIS VOOR DE STAD ROTTERDAM".
En zo is dat ook.

In elk geval meen ik, dat het bewijs is geleverd, dat met de bouw geen marinierskazerne werd beoogd. Zie hiervoor.

Wat de huisnummering betreft, men kan voor een dubbeltje niet op de eerste rij zitten. Geen 1, 3 of 7, geen 2, 4, 6 maar gewoon lekker nummer 5.

Wellicht kan de C.v.B. (Commissie van Beheer) van het CBG er uitsluitel over geven en anders zeker het kadaster.

Groetjes
G. Klück.

Door de vraag van collega BAK van algemene zaken leek het mij nu toch wel dienstig om te weten hoe de Puntegaalstraat aan die naam is gekomen. Via het stadhuis werd ik verwezen naar ene mijnheer de Groot van Bouw- en Woningtoezicht, welke persoon nauw betrokken is bij de straatnamencommissie, alsmede ook wel met de huisnummering. Terzake van het laatste wist hij mede te delen, dat het huisnummer 5 in 1950 (!!) is verleend. Waarom het niet nummer 1 kreeg vermeldt de historie volgens mijnheer de Groot niet - of de Verzameling gedrukte stukken - te vinden op de afdeling dokumentatie van de gemeente - in het Stadskantoor - moet de oplossing bieden. Voor wat betreft de straatnaambenoeming diende ik te vragen naar de Verzameling 1933 no. 194. In een lijvig boekwerk vond ik de volgende pagina.

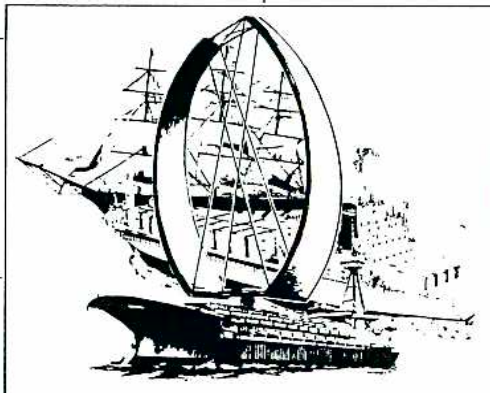
En weer was er een tipje van de sluier opgelicht. Daarna raadpleegde ik het aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden van der AA deel 9P - R Europese Bibliotheek Zaltbommel blz. 190 onder PUN. "Puntegalen, later Klein Schoonebergh, voormalig buiten in Schieland, Prov. Zuid Holland, arr. Rotterdam, kant. Schiedam, gem. Delfshaven - met Schoonderloo aan de Schielandsche Zeedijk - Ter plaatse, waar het heeft gestaan ziet men thans weiland." Aldus het woordenboek.

Nu de vraag: "Hoe kwam die boerderij of dat buiten aan de naam Puntegale?" Een -gaal- is een nachtegaal of een dunne plek in geweve stof. Zou de boerderij op een landtong hebben gestaan (een Punt)? Zou de grond dun (schraal of moerassig) geweest zijn? Of vlogen er veel nachtegalen om de boerderij aan de Punt? Dan kom je aan Puntegaal. Maar of dat zo is???? O ja, in de Puntegaalstraat staan nog twee gebouwen en wel aan de evenzijde. Aan de kant van de W. Buytenwechstraat een transformatorhuisje en aan de kant van de West Zeedijk de kiosk, waar in de zomer wel een fris-drankje kan worden gekocht.

Ik hoop, dat u niet kribbig bent geworden over zo'n lang verhaal van ons stalletje in de Puntegaal.

G. Klück

WORLDWIDE LINERSERVICES

to: Turkey - Middle East - Red Sea - India/Pakistan
Sri Lanka - Far East - Indonesia - West Africa
East Africa - North and South America
Mexico - Caribbean - Scandinavia

SINCE 1857
VOIGT & CO.
Rotterdam - Tel. 3647 11 - Telex 21286